

Täysistunto

Torstai 5.11.2020 klo 16.02—18.34

3.2. Suullinen kysymys Vastaamon tietomurrosta (Sari Multala kok)

Suullinen kysymys SKT 142/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Sitten seuraaviin aiheisiin, edustaja Multala.

Keskustelu

16.33 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Meitä on viime viikkoina järkyttänyt Psykoterapiakeskus Vastaamon tietomurto. Luottamuksellisia potilastietoja päätyi väärin käsiin, peräti kahteen otteeseen. Tietomurto ja potilastiedoilla kiristäminen ovat raukkamaisia tekoja, ja varmasti me kaikki toivomme, että tekijä saadaan kiinni. Tietomurto on horjuttanut luottamustamme tietojärjestelmien luotettavuuteen, kansalliseen ja sisäiseen turvallisuuteenkin. Luottamus yksityisten tietojen suojaan on tärkeää ihmisten turvallisuudentunteen kannalta. Tietomurron ja kiristyksen uhreiksi joutuneet tarvitsevat tukea vielä pitkään. Onneksi sitä on ollut myös tarjolla. On ollut hienoa huomata, että suomalaiset ovat yhtenä rintamana ilmaisseet tukeaan rikoksen uhreille.

Aikooko hallitus nyt varmistaa tuomioistuimille, poliisille ja muille viranomaisille riittävät voimavarat tämän häikäilemättömän rikoksen selvittämiseksi? Ja varmistaahan hallitus, että Vastaamon tietomurron kymmenettuhannet uhrin saavat asianmukaisesti oikeutensa?

16.34 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset kysymyksestä. — Tämä tapaus on todellakin järkyttänyt aivan varmasti jokaista suomalaista ja yleistä turvallisuudentunnetta tässä yhteiskunnassa, kokemusta siitä, että aina uskaltaa pyytää apua, tukea ja turvaa, että viranomaisiin ja auttajiin voi aina luottaa. Tämä tunne on valitettavasti tässä tapauksessa monella ropissut ja karissut. Sen takia hallitus onkin panostanut siihen, että yhtäältä on mahdollisimman nopeasti kerätty kriisiapua näille uhreille, ja sen jälkeen, ja samaan aikaan, on jo lähdetty varmistamaan, että tällaista ei enää koskaan pääsisi uudestaan tapahtumaan.

Meillä ovat nyt prosessit meneillään eri ministeriöissä, kuinka puuttua vaikkapa yritysten toimintaan jatkossa vahvemmin, varmistaa se, että tällaista tietomurtoa ei pääse tapahtumaan, että järjestelmät ovat niin hyvin suojattuja, ja toisaalta, kuinka vaikkapa vahvaa tunnistautumista täytyisi levittää kaikkialle tässä yhteiskunnassa. Erittäin tärkeä kokonaisuus.

Olemme juuri lisänneet poliisien resursseja, muun muassa ensi vuodelle tulee uusia poliiseja juurikin verkkorikostorjuntaan. Nyt tässä akuutissa tilanteessa tietysti aivan keskeis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2020 vp

tä on myös, [Puhemies koputtaa] että keskusrikospoliisi saa kaiken rauhan selvittää tämän järkyttävän teon ja saada tekijät vastuuseen.

16.36 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä kysymys, ja on erittäin tärkeätä, että meidän viranomaiset ja poliisi saavat nyt rauhassa tehdä sitä työtä, ja toivottavasti rikoksentekijät myös joutuvat kiinni. Siitähän tässä tietysti nyt on kyse: me tarvitsemme esitutkintaa, joka sitten löytää sen syyllisen tai ne syylliset, jotta sitten tuomioistuimissa voidaan käsitellä näitä asioita. Mutta riippumatta siitä kuitenkin on niin, että jokaisella, joka on nyt joutunut tämän vakavan rikoksen uhriksi, on myös oikeus vahingonkorvaukseen, jos on kärsinyt siitä suoraa vahinkoa, ja kaikki mahdollinen apu tietenkin annetaan. Rikosuhripäivystys on jo tähän mennessä ottanut vastaan monta, monta puhelua, ja viranomaiset ovat myös poikkihallinnollisesti tehneet hyvää työtä, ja rikosten uhreja yritetään kaikin keinoin nyt auttaa. Toivottavasti me saamme nämä vakavan rikoksen tehneet rikolliset kiinni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihealueesta haluavat kysymyksiä esittää, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.37 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaamon tietomurrossa vietiin ilmeisesti jopa 40 000 henkilön potilastiedot. Tallennettuja tietoja ovat olleet nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, laskutustiedot sekä eritasoiset potilaskertomukset ja terapia-aineistot. Näiden tietojen päätyminen väärin käsiin on aiheuttanut vakavaa kärsimystä uhreille.

Pelkään pahoin, että näin suuren uhrimäärän oikeuskäsittely vie vuosia. Voi myös olla, että ennen kuin prosessi on ohi, korvauksen saaminen voi muuttua vaikeammaksi ajan myötä. Jotta jokainen rikoksen uhriksi joutunut saisi tarvittavan avun ja korvauksen kärsimyksistään, voitaisiin harkita myös poikkeuksellisia keinoja tällaisessa tilanteessa. Kysyisinkin hallitukselta: oletteko harkinneet erillislakia, jolla Vastaamon tietomurron uhreille voitaisiin korvata rikoksesta aiheutuneita vahinkoja ja kustannuksia?

16.38 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme ole vielä sellaista erillistä lakia ajatelleet. Lähtökohta on kuitenkin se, että meillä on Suomessa hyvä lainsäädäntö. Meillä on lainsäädäntö, joka lähtee siitä, että kun rikos on tapahtunut, poliisi selvittää, ja silloin, kun meillä on henkilö tai henkilöitä, jotka ovat rikoksesta epäiltyjä, niin heitä kohtaan syyttäjä nostaa syytteen, ja siitä se lähtee sitten tuomioistuihin.

Meillä on ollut Suomen historiassa myös aikaisemmin sellaisia isompia rikosvyyhtejä, mutta tämä on kyllä ainutkertainen, toivottavasti ainutlaatuinen, tässä on niin paljon uhreja. Mutta tässä tilanteessa vielä on liian aikaista sanoa, mitä kaikkea tähän vaaditaan. Tietenkin hallitus tulee pitämään huolta siitä, että meidän tuomioistuinlaitos kykenee sitten hoitamaan näitä asioita ja näitä keissejä, kun ne sinne tulevat. Se on äärimmäisen tärkeätä, ja se on myös haasteellista, mutta toivotaan nyt ensin, että keskusrikospoliisi saa näitä tekijöitä tai tekijän kiinni.

16.39 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiittää hallitusta ja vastaavia ministereitä siitä, että te asiaankuuluvalla vakavuudella otitte kiinni ri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2020 vp

peästi tähän järkyttävään rikokseen. Myös kokoomus pitää tärkeänä sitä, että tehdään kaikki mahdollinen uhrien auttamiseksi.

Kokoomus pitää tärkeänä myöskin sitä, että roistot saadaan kiinni. Ne sikamaiset ihmiset, jotka kiristävät ihmisten mielenterveyteen liittyvillä henkilökohtaisilla tiedoilla, ansaitsevat jäädä kiinni ja saada tuomion.

Kolmanneksi on välttämätöntä, että luottamus yhteiskuntaan ja henkilökohtaisten tietojen turvallisuuteen digitaalisessa maailmassa ja terveyspalveluissa säilyy. Tämä ei ole hallitus—oppositio-kysymys, vaan tämä on yhteinen asia, ja kysyisinkin: mitä me voimme yhdessä tehdä, jotta luottamus suomalaiseen yhteiskuntaan, tietoturvaan ja meidän palveluihin säilyy? [Antti Kurvinen: Tyylikäs puheenvuoro!]

16.40 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan lämpimästi kiittää edustaja Orpoa tästä erittäin rakentavasta ja yhteistyöhakuisesta puheenvuorosta. Kyse on todellakin siitä, että tämä järkyttävä, vastenmielinen teko on ehkä viimeistään herättänyt meidät ymmärtämään sen, että kyberturvallisuus ja ylipäättään ihmisten tietosuoja on paitsi perusoikeus myöskin tämän yhteiskunnan selkäranka siinä datataloudessa, jota kohti olemme menossa. Ja siksi — kun nyt ensiksi huolehditaan siitä, että tämän järkyttävän tapauksen uhrit saavat kaiken mahdollisen avun — katsomme tulevaisuuteen, ja olen pääministeriltä saanut tehtäväksi olla koordinoimassa tämän alan ja kyberturvallisuuden kaikkia aloja koskevaa yhteistyötä siten, että varmistutaan, että finanssialalla, energia-alalla, telealalla, sote-, infra- ja liikennealalla, kaikilla näillä yhteiskunnan kannalta ja myös yksilön kannalta tärkeimmillä alueilla [Puhemies koputtaa] huolehditaan turvallisuudesta ja siitä, että luottamus palautuu.

Kysymyksen käsittely päättyi.